

Rektorn vid Gärdesskolan

2011-05-24

Trädgårdsgatan 22

670 40 Åtmotfors

Dnr 43-2011:249

ann-kristin.brannstrom@eda.se

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Gärdesskolan
i Eda kommun

Tillsyn av Gärdesskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Gärdesskolan och Eda kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid Skolverkets utbildningsinspektion med beslut den 12 juni 2007 framkom att Gärdesskolan hade ett antal förbättringsinsatser att arbeta med, bland annat saknades individuella utvecklingsplaner (IUP) för samtliga elever. Skolinspektionen finner vid tillsynen år 2011 att alla elever nu har individuella planer men att dessa inte alltid uppfyller kraven på sådana planer, detta måste skolan arbeta med.

Vidare fann Skolverket att Gärdesskolan bland annat behövde arbeta för att öka måluppfyllelsen, behovet av svenska som andraspråk behövde analyseras och åtgärdsprogrammen behövde utvecklas. Skolverket bedömde också att rektorns pedagogiska ledarskap var otydligt och fick konsekvenser i verksamheten. Skolinspektionens tillsyn år 2011 visar att mycket är åtgärdat, men att skolan fortfarande behöver arbeta för att elever i behov av svenska som andraspråk och studiehandledning på modersmål ska få detta i enlighet med författningarnas krav.

Gärdesskolan har sedan ett drygt år tillbaka en ny rektor med omfattande skolerfarenhet. Detta kommer bland annat till uttryck genom att dokumentationen för skolans verksamhet är tydlig och innehåller konkreta förslag på hur skolan ska kunna utvecklas för att bland annat få eleverna att nå en högre måluppfyllelse. Förslagen vilar på analyser av bland annat arbetet med kunskaper och arbetet med normer och värden. Skolinspektionen får ta del av ett antal konkreta förslag på hur verksamheten ska se ut till nästa läsår, bland annat kommer tjänstefördelningen att se annorlunda ut. Detta för att eleverna ska få ett så stort antal lärare som möjligt med utbildning i de ämnen de undervisar i.

Vid de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2010 klarade 73 procent av eleverna kravnivån för samtliga delprov i svenska och 67 procent i matematik. För eleverna i årskurs 5 samma år når 78 procent kravnivån för samtliga delprov i svenska, 64 procent i matematik och 78 procent i engelska. En sammanställning över kunskapsresultaten i förhållande till målen att uppnå i övriga ämnen visar att mellan 80 och 100 procent av eleverna når kursplanernas mål att uppnå i övriga ämnen. Tillsynen visar att brister finns vid skolan som kan ha betydelse för kunskapsresultaten. Elever i behov av särskilt stöd får inte alltid det stöd de behöver och har rätt till i samtliga ämnen. För att elever ska känna lust att lära är det viktigt att eleverna känner sig delaktiga i planeringen av undervisningen. Skolinspektionen finner att eleverna vid Gärdesskolan endast i liten utsträckning har möjlighet att påverka undervisningens utformning.

Gärdesskolan har rutiner för att lösa konflikter vid skolan och för att dokumentera dessa. Skolinspektionen finner att eleverna vid tillfället för besöket är trygga vid sin skola och att rektorn tillsammans med lärarna och eleverna på olika sätt arbetar för att miljön och lärandesituationen ständigt ska bli bättre.

Skolinspektionen har i tillsynen av Gärdesskolan identifierat följande brister som måste åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever möjligheter att lägst nå målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Lärarna ger inte eleverna och elevernas vårdnadshavare tillräcklig fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.3 Elevers ansvar och inflytande, riktlinjer).
- Skolan erbjuder inte eleverna modersmålsundervisning i enlighet med författningarna (2 kap. 9-13 §§ grundskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte i tillräcklig utsträckning till elever som har svårigheter i skolarbetet (4 kap.1 § andra stycket sista meningen, skollagen, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Studiehandledning på modersmålet ges inte till de elever som har behov av det. (5 kap. 2 § grundskoleförordningen)

- Beslut om svenska som andraspråk fattas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15 § andra stycket grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektorn och Eda kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Eda kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Eda kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Mats Löwing och juristen Magnus Jonasson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Karin Widlund
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av Gärdesskolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Gärdesskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Eda kommun under våren år 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Gärdesskolan den 4 maj.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess. I Skolinspektionens tillsyn tillämpas grundskoleförordningen (1994:1194).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Gärdesskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Gärdesskolan intervjuades rektorn, elevhälsoteamet, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Gärdesskolan

Tabell 1: Antal elever på Gärdesskolan

Gärdesskolan	Antal elever
Förskoleklass	14
Grundskolan	84

Källa: Uppgift från skolans rektor

Gärdesskolan ligger i samhället Åmotfors i Eda kommun och tar emot elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan leds av en rektor som också är rektor för Adolfsfors skola som ligger i samhället Adolfsfors. Flertalet av eleverna går i årskurs 7 vidare till Hiernes skolan och bildar då nya klasser med elever från andra skolor i kommunen.

Tillsynsprotokoll för Gärdesskolan

Rutan vid varje bedömningsområde fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte alla elever möjligheter att lägst nå målen att uppnå i årskurs 3 i svenska och matematik och i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

2 kap 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

I kvalitetsredovisningen för läsåret 2009/10 redovisas resultaten vid de nationella ämnesproven i svenska och matematik i årskurs 3 och i svenska, engelska och matematik i årskurs 5. Kvalitetsredovisningen innehåller dessutom en sammanställning över elevernas resultat i förhållande till kursplanernas mål att uppnå för alla från förskoleklass till och med årskurs 6. Resultaten analyseras och förslag till hur skolan ska arbeta för att öka elevernas måluppfyllelse ges. Utöver detta sammanställs elevernas resultat efter höstterminen 2010, även denna sammanställning görs i samtliga ämnen eleverna läser och i relation till mål att uppnå.

Tillsynen visar att åtgärder behövs inom områden som kan ha betydelse för elevernas kunskapsresultat såsom elevernas möjlighet att påverka sitt eget lärande utifrån stigande ålder och mognad, särskilda stödinsatser och svenska som andraspråk för elever som behöver detta. Se bedömningar längre fram i detta beslut.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Lärarna ger inte eleverna och elevernas vårdnadshavare tillräcklig information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Lärare och elever uppger att de genomför utvecklingssamtal varje termin. På utvecklingssamtalen talar de om samtliga ämnen som de får undervisning i och om elevens

sociala situation. De upprättar även individuella utvecklingsplaner (IUP) i samband med samtalen. Skolinspektionen har tagit del av ett antal skriftliga omdömen med IUP, mallen som dessa utgår ifrån är gemensam för kommunens samtliga skolor. Omdömena visar om eleverna når förväntade kunskaper för årskursen i de ämnen som eleven får undervisning i. Det framgår dock inte generellt av omdömet vilka de förväntade kunskaperna är, detta framgår endast i ett fåtal ämnen. I de ämnen en skriftlig kommentar finns som komplement framgår främst vad de gjort i ämnet och i liten grad hur eleven utvecklats i riktning mot de nationella målen för utbildningen.

Av elevens IUP framgår inte alltid vilka insatser skolan kommer att göra för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt i förhållande till målen. Skolinspektionen vill påpeka att det är skolans uppdrag att se till att eleverna når lägst målen att uppnå i samtliga ämnen och att det tydligt ska framgå av de individuella utvecklingsplanerna hur skolan ska arbeta för att eleverna ska nå målen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevens ansvar och inflytande, Riktlinjer.

Motivering:

Skolan har ett elevråd med representanter från klasserna. Eleverna uppger i intervjuer att de tycker att de får gehör för vissa önskemål de har, oftast handlar det om saker för aktiviteter på rasterna. Elever berättar i intervjuer att de sällan får möjlighet att påverka undervisningen i klassrummet och att lärarna inte frågar dem hur de vill arbeta när de börjar med ett nytt ämnesområde. De uppger att lärarna bestämmer hur de ska arbeta utifrån vad lärarna tycker fungerar bäst. De berättar dock att de får veta målen för ämnena och att det förekommer att de gör utvärderingar när ett ämnesområde är klart. I intervju med lärarna bekräftar de elevernas beskrivning av hur undervisningen i de allra flesta fall går till och att de endast i liten utsträckning låter eleverna delta i planeringen av undervisningen. Både rektorn och lärarna menar att detta är ett utvecklingsområde vid skolan.

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och skolmiljön, samt att de får ett reellt infly-

tande på utbildningens utformning. Enligt författningen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Undervisningstid och val****Bedömning:**

Skolan erbjuder inte eleverna modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Författningsstöd:

2 kap. 9-13 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Enligt lärare och rektorn erbjuds inte modersmålsundervisning till skolans elever med annat modersmål än svenska. Se vidare kommunbeslutet för Eda kommun.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i tillräcklig utsträckning till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att stöd i de allra flesta fall ges inom klassens ram och att undervisande lärare står för detta. Särskilt stöd går främst att få i ämnena svenska, engelska och matematik, i svenska är läsförståelsen prioriterad. Vid intervjuerna framkommer att särskilt stöd inte ges i skolans samtliga ämnen, vilket eleverna har rätt till.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Studiehandledning på modersmålet ges inte till de elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Vid Gärdesskolan går elever med annat modersmål än svenska och där modersmålet utgör det dagliga umgängesspråket för eleven. Rektorn och lärare uppger att de elever som behöver studiehandledning på modersmålet inte får detta. Med studiehandledning på modersmålet ska eleven kunna utveckla sina kunskaper i olika ämnen trots att eleven inte behärskar det svenska språket. När studiehandledning uteblir riskerar eleven att komma efter i sin kunskapsutveckling.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Beslut om svenska som andraspråk fattas inte i enlighet med författningarna.

Författningsstöd:

2 kap. 15 § andra stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Vid Gärdesskolan anordnas undervisning i svenska som andraspråk för elever som behöver det. Det råder dock osäkerhet om vem som tar beslutet om att eleven ska läsa svenska som andraspråk och intervjuer visar att regelverket kring svenska som andraspråk inte är tydligt för alla. Lärare och rektorn berättar vid intervjuer att de i t.ex. undervisning i de samhällsorienterande ämnena ger förklaringar om text och ord och att detta är att betrakta som svenska som andraspråk.

Skolinspektionen vill göra skolan uppmärksam på att svenska som andraspråk är ett eget ämne med egen kursplan. Det är rektorn som beslutar vilka elever som ska läsa enligt denna kursplan utifrån de kunskaper eleverna har i det svenska språket. Svenska som andraspråk ska ligga parallellt med att de övriga eleverna i klassen har undervisning i ämnet svenska. Elever i behov av svenska som andraspråk har även rätt till särskilt stöd om eleven behöver detta.

